

وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران

سعیده خراسانی^۱، حسینعلی جاهد^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰

چکیده:

یکی از مسائل مرتبط با جامعه دانشگاهی کشور، عدم شناخت کافی و جامع از وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران انقلاب اسلامی ایران و نبود مطالعه منسجم در این زمینه است. بنابراین هدف این مطالعه تعیین وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران است که به روش پژوهش کیفی انجام شده است و سخنرانی‌های ایشان از زمان آغاز رهبری تا پایان مهر ماه ۱۳۹۸، جمع‌آوری و تحلیل محتوا شده است. منابع اصلی سخنرانی‌های امام خمینی (ره) عبارت‌اند از وبگاه گسترش آرا و اندیشه‌های امام خمینی و کتاب‌های دانشگاه و دانشگاهیان، تعلیم و تربیت از دیدگاه امام خمینی، رسالت فرهنگیان و دانشگاهیان از دیدگاه امام خمینی؛ و منابع اصلی سخنرانی‌های مقام معظم رهبری، کتاب‌های روشنای علم، سایه‌سار ولایت در هفت جلد و سخنرانی‌های مندرج در وبگاه مقام معظم رهبری بوده است. وظایف با استفاده از روش تحلیل مضمون دسته‌بندی، تدوین و کدبندی شد و تحلیل داده‌ها نشان داد «کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی» با ۱۶۲۰ درصد؛ «انقلابی‌گری» با ۱۴/۴۰ درصد؛ «ایفای نقش سیاسی» با ۱۸/۲۵ درصد؛ «دشمن شناسی» با ۱۲/۸۵ درصد؛ «اعتدال در کارسیاسی» با ۶۷۸ درصد؛ «آگاهی و اندیشه سیاسی» با ۳۱/۶۲ درصد، اصلی‌ترین وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران هستند.

واژگان اصلی: رهبران جمهوری اسلامی ایران، استادان، دانشجویان، وظایف و مسئولیت‌ها، سیاسی

^۱ دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام خمینی (ره) شهر ری، تهران، ایران

^۲ دانشیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

آموزش عالی از جمله نهادهای جامعه است که دارای رسالت‌های ویژه‌ای است (جاهد و خسروی، ۱۳۹۷). برای ایجاد تغییر و تحول در زیرساخت‌های جامعه با هدف رسیدن به نقطه مطلوب که همان جامعه مهدوی است همه نهادها، سازمان‌ها و بنیادهای سازنده جامعه به شکل فعال باید سهم خویش را به اجرا بگذارند. در این میان سهم آموزش عالی، استاد و تعلیم و تربیت نیروی انسانی، بسیار حائز اهمیت است (سرمدی، میردامادی و همکاران، ۱۳۹۲). به همین خاطر یکی از عوامل مهم و مؤثر در کیفیت آموزش عالی، استاد و تعلیم و تربیت نیروی انسانی متخصص، که مستلزم وجود کادر قوی اعضای هیأت علمی است (دارابی، درخشان و همکاران، ۱۳۹۲). از مهم‌ترین ارکانی که حین و پس از تشکیل جامعه مورد اهتمام واقع می‌شود، تربیت سیاسی افراد جامعه است (هوشمندمطهر، ۱۴۰۰) و برعهده گرفتن امر تربیت سیاسی وظیفه اساتید و مسئولین تربیتی دانشگاه‌ها می‌باشد (جوکار، مولایی و همکاران، ۱۳۹۶). اگر در جامعه آموزش سیاسی محقق نشود افرادی ظهور خواهند کرد که به جامعه و حکومت لطمه خواهند زد (اسدی، شاه‌علی و همکاران، ۱۴۰۰). اساسی‌ترین رسالت استاد، تربیت سیاسی دانشجویان (دژاکام، ۱۳۸۱) و همچنین تلاش در جهت تربیت شهروندانی مسئول و وظیفه‌شناس، و رشد دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های او برای حضور فعال همراه با اندیشه نقادانه در گستره سیاسی ملی و جهانی می‌باشد (دیبری و پدیدار، ۱۴۰۰). آنها قشر آگاهی هستند که می‌توانند در اجتماع نقش مؤثری ایفا کنند. از مهم‌ترین روشنگری‌های استادان و دانشجویان، آگاه‌ساختن مردم از نقشه‌های استعماری می‌باشد بایستی دانشگاهیان ضداستعماری باشند (دژاکام، ۱۳۸۱). با توجه به جایگاه ویژه حضرت امام خمینی (ره) به عنوان بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و امام خامنه‌ای (مدظله العالی) به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران تاکنون پژوهشی که وظایف سیاسی استادان و دانشجویان را آنها بررسی کرده باشد انجام نشده است و آگاهی جامعی در بین اغلب دانشگاهیان نسبت به وظایف خود از دیدگاه رهبران کشور ندارند. بنابراین سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران، استادان و دانشجویان از نظر سیاسی چه وظایف و مسئولیت‌هایی دارند؟.

پیشینه تحقیق

محقق (۱۳۸۵)، پژوهشی را تحت عنوان نقش دانشگاه در تحولات سیاسی جمهوری اسلامی ایران، به انجام رسانده و در آن به تبیین ابعاد روابط دانشگاه با نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران پرداخته است. برای بررسی این موضوع از نظریه گفتمان بهره گرفته و به کمک آن درصدد تبیین و تشریح این رابطه برآمده است. در این تحقیق، ابتدا عملکرد این نهاد از ابتدای تأسیس آن تشریح و نوع تعامل و مناسبات با رژیم پهلوی تبیین گردیده است. سپس نقش دانشگاه در پیروزی انقلاب اسلامی بررسی شده و با تقسیم دوره جمهوری اسلامی به چند مقطع زمانی، رابطه دانشگاه با نظام سیاسی در هر مقطع مورد توجه قرار گرفته است. در پایان، ضمن بررسی نوع و میزان تأثیرگذاری دانشگاه بر دو شاخص «نظام سیاسی» و «جامعه مدنی»، افزایش نقش دانشگاه در تحولات سیاسی جمهوری اسلامی ایران در دهه سوم انقلاب نشان داده شده است.

هوشمندمطهر (۱۴۰۰). پژوهشی را تحت عنوان تربیت سیاسی در قرآن با تأکید بر اصل حق-محوری به انجام رسانده و در آن به مبانی، روش‌ها و موانع تربیت سیاسی پرداخته است. برای بررسی این موضوع از روش کتابخانه‌ای و رویکرد تحلیلی - توصیفی بهره گرفته و نشان داده است که لازم است انسجام ملی و مقاومت در مقابل هجمه‌های خارجی تقویت شود و مواردی همچون دعوت و شهادت به حق، اجتناب از سخن باطل و کذب، عدم سکوت در مقابل ظلم، جهاد و هجرت باید شاخصه تربیت سیاسی باشد.

همانطور که ملاحظه می‌شود دو پژوهش نسبتاً مرتبط قبلی به بررسی وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از منظر رهبران جمهوری اسلامی ایران نپرداخته‌اند و از روش و ابزار پژوهش متفاوتی استفاده کرده‌اند.

مبانی نظری

توسعه مراکز عالی تحصیلی در آتیه کشور بسیار مهم است. موضوع پراهمیت، وظایف استاد و دانشجو است زیرا در دانشگاه سمبل‌های علمی و تحقیقاتی آینده هر کشور ساخته می‌شود. در همین راستا وظایف دانشجویان در بسیج دانشجویی تحقق فرامین و رهنمودهای حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) عبارت از تقویت روحیه همیاری و مسئولیت‌پذیری؛ ایجاد

آمدگی دفاع همه‌جانبه از دستاوردهای انقلاب اسلامی در عرصه‌های گوناگون فرهنگی، علمی و دفاعی؛ آشنایی با فرهنگ ایثار و شهادت و معرفی اسوه‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛ حفظ و ارتقای روحیه استکبارستیزی (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۹/۱۰/۱۳) می‌باشد. همچنین مطابق آیین‌نامه تشکیل‌های اسلامی دانشگاهیان، برگزاری سخنرانی؛ تجمع و راهپیمایی؛ میزگرد؛ تربیون آزاد و نصب تابلوهای تشکل‌های دانشجویی؛ اعتقاد و التزام عملی به اسلام، ولایت فقیه و قانون اساسی؛ برخورداری از حسن شهرت و اخلاق اسلامی حایز اهمیت است (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۸/۶/۲۴). در آیین‌نامه تشکیل بسیج اساتید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهش کشور، دفاع از ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی؛ ارتقای اندیشه و روحیه خدمت به جامعه و کشور در دانشگاه‌ها؛ کمک به شناخت ابعاد تهاجم فرهنگی در دانشگاه‌ها و ارائه راهکارهای لازم؛ همکاری با مدیریت دانشگاه‌ها و دفاتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری و سایر تشکل‌های دانشگاه برای دستیابی به دانشگاه اسلامی؛ اعتقاد و التزام عملی به مبانی دین مبین اسلام؛ احکام شرع مقدس؛ نظام جمهوری اسلامی ایران و ولایت مطلقه فقیه؛ داشتن بصیرت؛ جهاد علمی؛ حضور عالمانه در صحنه‌ها؛ اشتغال به تدریس و تحقیق در دانشگاه‌ها و مراکز عالی آموزشی و پژوهشی کشور و از این قبیل (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۰/۱۰/۲۵) از وظایف و مسئولیت‌های استادان است.

برای استادان و دانشجویان در دانشگاه‌های خارجی نیز وظایفی را مشخص کرده‌اند. از جمله در دانشگاه کمبریج، به‌خطر نینداختن ایمنی، سلامت یا اموال دیگران؛ مشارکت نکردن در آزار و اذیت دیگران؛ پیروی از افسران دانشگاه؛ مشورت با سرپرست ارشد قبل از اعتراض؛ بیان کردن نظرات و اعتراضات خود و شرکت در بحث‌ها؛ شرکت در رویدادها؛ احترام به دیگران و قوانین عادی برای نظم خوب؛ خودداری از زبان بی‌احترامی و تهدیدآمیز از جمله سردادن اتهامات بی‌اساس؛ دنبال کردن دستورالعمل‌های داده‌شده توسط کارکنان دانشگاهی؛ استفاده از وسایل ارتباطات مناسب و وسایل مجاز از جمله استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای توضیح پیام‌ها در هنگام اعتراض؛ مسئول امنیت بودن؛ گزارش فعالیت‌های مشکوک؛ همکاری با آتش‌نشانی در شرایط امنیتی و اضطراری از وظایف استادان و دانشجویان است و یا در دانشگاه سنگاپور، اجتناب از ارائه یا انتشار دیدگاه‌های توهین‌آمیز

در امتداد خطوط فرقه‌ای از جمله مسائل مربوط به نژاد، زبان، مذهب، جنسیت، سن و ملیت افراد؛ اجتناب از هرگونه تحریک برای دخالت در اغتشاش؛ خشونت و یا اعمال مجرمانه؛ اجتناب از زمینه‌های دانشگاه برای سیاست‌های حزبی و یا جمع‌آوری کمک‌های مالی؛ احترام گذاشتن به سیاست‌ها و مقررات دانشگاه؛ قابل شناسایی بودن دانشجویان در محوطه دانشگاه به دلایل امنیتی دارای اهمیت و از مسئولیت‌های افراد دانشگاه است (۲۰۲۲/۹/۲۲). بطور کلی با بررسی وظایف و مسئولیت‌های استادی و دانشجویی در دانشگاه‌ها می‌توان گفت تقویت روحیه همیاری و مسئولیت‌پذیری؛ فرهنگ و تفکر بسیجی؛ آگاهی همه جانبه از دستاوردهای انقلاب؛ آشنایی با فرهنگ جهاد و شهادت؛ معرفی اسوه‌های انقلاب اسلامی؛ حفظ و ارتقای روحیه استکبارستیزی؛ اعتقاد و التزام به ولایت فقیه و قانون اساسی؛ اجتناب از اغتشاش و خشونت، رعایت دستورالعمل‌ها و مقررات دانشگاه، گفتار و کردار درست، داشتن بصیرت، عدالت‌خواهی؛ حضور عالمانه در صحنه؛ برقراری ارتباط منسجم؛ پیروی از افسران دانشگاه؛ اظهار نظر و نقد صحیح و علمی و شرکت در بحث‌ها از مهم‌ترین وظایف سیاسی استادان و دانشجویان ذکر شده است.

با نگاه اسلامی و با توجه به آموزه‌های قرآنی و احادیث نیز یادگیرنده‌گان و یاددهندگان وظایفی دارند. منشأ تعلیم و تربیت اسلامی در جامعه ما آموزه‌هایی از قرآن، احادیث و سخنان پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین است. در احادیث آمده است «جامعه‌ای به سمت رشد حرکت می‌کند که وجدان و درک آن جامعه همواره بیدار باشد و خدا و خواست او را بر هر منفعتی ترجیح دهد. امیرالمومنین، امام علی (ع) بعد از ماجرای حکمیت این گونه می‌فرمایند: برترین مردم در نزد خدا کسی است که عمل به حق نزد او محبوب‌تر از باطل باشد، گرچه حق از نفع او بکاهد، مشکلاتی پیش آورد و باطل برای او منافع فراهم سازد.» (هوشمندمطهر، ۱۴۰۰). امام رضا علیه السلام می‌فرمایند: «خودآگاهی اجتماعی و برقراری انسجام سیاسی اجتماعی، به طوری که حق‌مداری، عدالت، آزادی بیان، تکریم و احترام، مخاطب‌شناسی و آگاهی به زمانه از مهم‌ترین ویژگی‌های تربیت سیاسی در اندیشه و الگوی رفتاری ایشان است.» (حمیدی و مزدخواه، ۱۴۰۱). از منظر قرآن کریم با برنامه‌ریزی هر چه دقیق‌تر، فرآیند تربیت سیاسی به‌منظور پرورش نیروهای کارآمد اجرایی می‌شود. با تربیت سیاسی می‌توان شهروندان و وظیفه‌شناس و مسئول در برابر امور دینی و اجتماعی پرورش داد؛ به -

طوری که در شرایط حساس مانند تجاوزات دشمنان خارجی یا توطئه‌های داخلی، خود به یاری نظام برخاسته و از آن دفاع کند (دیبری و پدیدار، ۱۴۰۰). خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: یکی از اصول تربیت سیاسی در عرصه رفتاری، حق‌طلبی است. چرا که خداوند خود حق مطلق است (هوشمندمطهر، ۱۴۰۰). همانطور که ملاحظه می‌شود با توجه به بعد سیاسی از منظر قرآن کریم، روایات و احادیث ائمه معصومین مواردی همچون عمل به حق؛ خودآگاهی اجتماعی و برقراری انسجام سیاسی؛ حق‌مداری؛ داشتن عدالت؛ آزادی بیان؛ مخاطب‌شناسی و آگاهی به زمانه؛ پرورش شهروند وظیفه‌شناس و مسئول؛ دفاع در مقابل تجاوزات دشمن خارجی و توطئه‌های داخلی؛ حق‌طلبی از مهم‌ترین وظایف مرتبط با استادان و دانشجویان هستند.

از منظر مکاتب فلسفی تعلیم و تربیت نیز وظایف سیاسی برای مربیان و متریان حایز اهمیت است. بر اساس فلسفه اسلامی، شناخت ولی فقیه به عنوان نائب عام امام زمان (عج)؛ محبت و مودت نسبت به ولی امر و امام غائب (عج) و رهبری نظام اسلامی؛ التزام عملی به ولایت مطلقه فقیه و قوانین و مقررات حکومت اسلامی؛ اعلام حمایت و فداکاری و جان‌فشانی در راه اسلام، میهن اسلامی، مسلمانان و مستضعفان جهان؛ شرکت پرشور در حرکت‌های سیاسی - ملی برای تحکیم نظام اسلامی مانند راهپیمایی‌ها و انتخابات؛ بازپس‌گیری حقوق مسلمانان ستم‌دیده و مستضعفان در حد توان از اهمیت بسزایی برخوردار می‌باشد (فتحعلی، مصباح و همکاران، ۱۴۰۰). در مکتب ایده‌آلیسم، آموختن دانستی‌ها و مهارت‌ها و توانا کردن متریان برای برآوردن نیازهای فردا و حرکت به سوی تحقق مدینه فاضله مهم می‌باشد (میرزاحمدی، علین و همکاران، ۱۳۸۷). در مکتب رئالیسم رهایی خود از نسبت‌گرایی و سست‌رایی و به‌دست‌آوردن چشم‌اندازهای معقول به درون شخصیت دارای اهمیت است (گو‌تگ، ۱۳۹۹). مکتب پراگماتیسم توجه به نقش محوری و اساسی متریان و پیش‌رفتن مطابق با نظر، نیاز، علاقه و انگیزه آنان را مهم می‌داند (علوی، ۱۳۸۶). نتیجه‌گرایی از پیامدهای تفکر پراگماتیستی برای رفع موانع خوشبختی بشر و حل مشکلات عینی و واقعی جامعه است. از نظر پراگماتیست‌ها، یک اندیشه باید نخست تجربه شود و اگر نتایج مفید و قانع‌کننده داشته است، به اجرا در آید. آنها معتقدند تعلیم و تربیت با انتقال مفاهیم دموکراتیک چون آزادی، حقوق شهروندی، نقش مشارکت و تصمیم‌گیری‌های جمعی در بهبود امور، اهمیت هم‌فکری و هم‌نظری در کسب نتایج بهتر

و مفیدتر، احترام به حقوق دیگران و رفع خودرأیی موثر است (رهبری، ۱۳۹۰). و مکتب اگزیستانسیالیسم علاوه بر توجه ویژه به خودشناسی، صیوررت و شدن، آزادی در انتخاب و مسئولیت فردی در قبال آن، معتقد به مواظبت از استعداد و دانش متربیان و توانایی تشخیص استعدادهای بالقوه و تبدیل آن به استعدادهای بالفعل می‌باشد (جعفریان‌یسار، ۱۳۸۶).

گروه دیگری که از بعد سیاسی به دانشگاه و نظام تربیتی آن توجه کرده‌اند، کنش‌گران و صاحب نظران آموزش عالی هستند از جمله آیت‌اله مهدوی کنی معتقدند اصل ولایت فقیه از ارکان اقتدار نظام جمهوری اسلامی است و نیاز است از آن تبعیت شده و التزام عملی به آن داشته باشیم. همچنین از دیدگاه ایشان «بایستی تقوا و اعتدال را در موضع‌گیری‌های سیاسی و روحیه دفع حداقلی و جذب حداکثری است رعایت کرد». براساس اندیشه شهید مطهری حکومت‌ها از طریق رسانه‌های در اختیارشان، و آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین متصدی تربیت در حکومت، وظیفه آگاهی‌بخشیدن به جامعه را برعهده دارند (موحدیان و برادران حقیر، ۱۴۰۱). معلم و استاد علاوه بر این این آگاهی بخشی باید «جریان یادگیری را مدیریت کرده و راهکارهایی برای آن تدبیر کنند» (جوادی آملی به نقل از حبیبی، ۱۳۹۴). در این راستا «تربیت باید با روش‌های قرآنی همراه باشد. دانشجویان را به روش موعظه تربیت کنند. برای تربیت دانشجویان با فکری قوی و برنامه‌ای صحیح بیندیشند. حقایق قرآن را با قلم‌هایشان در اختیار دانشجویان قرار دهند» (حسن‌زاده آملی، ۱۳۶۸). برای داشتن سیاستی متعالی و رسیدن به مدینه فاضله باید به تعلیم و تربیت افراد توجه داشت و راه جلوگیری از استبداد و خودکامگی در جامعه را احترام و عمل براساس قانون می‌دانست. (افلاطون به نقل از هوشمندمطهر، ۱۴۰۰). همانطور که ملاحظه می‌شود مکاتب فلسفی و صاحب‌نظرانی که در مورد جریان یاددهی و یادگیری قلم‌فرسایی کرده‌اند مواردی همچون التزام عملی به ولایت مطلقه فقیه و قوانین و مقررات حکومت اسلامی؛ اعلام حمایت و فداکاری و جان‌فشانی در راه اسلام و مستضعفان جهان؛ شرکت پرشور در حرکت‌های سیاسی؛ رهایی خود از نسبت‌گرایی و سست‌رأیی و به‌دست آوردن چشم-اندازهای معقول؛ رعایت تقوا و اعتدال را در موضع‌گیری‌های سیاسی؛ داشتن روحیه دفع حداقلی و جذب حداکثری؛ آگاهی‌بخشیدن به جامعه و احترام و عمل براساس قانون را از مهم‌ترین وظایف سیاسی مربیان و آموزشگران محیط‌های علمی می‌دانند.

بررسی پژوهش‌های قبلی نشانگر آن است که تاکنون پژوهشی جامع در مورد وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران انجام نشده است. این در حالیست که بررسی اندیشه و عمل ایشان نشان می‌دهد که در میان اقشار مختلف اجتماعی برای دانشگاه و دانشگاهیان جایگاه ممتازی قائل بودند به همین دلیل سخنان مبسوطی در مورد وظایف سیاسی آنان بیان فرموده- اند که بایستی با دقت و از ابعاد گوناگون مورد تجزیه و تحلیل قرار بگیرد. به عنوان مثال امام خمینی (ره) معتقد است جوانان روشنفکر هستند و باید با فاش کردن خیانت‌ها و جنایت‌ها، استعمارگران غرب‌زده را آگاه کنند. بنابراین باید در دانشگاه بنویسند و منتشر کنند و بروند یکی‌یکی پیش آنها بگویند که شما این‌کاره نیستید. همچنین شما اساتید بدانید نباید از غرب بترسید باید با اراده و شجاعانه در مقابل انحرافات غرب قیام نمایید تا استقلال و آزادی خود و کشور و ملت‌تان مصون باشد. باید با تمام نیرو، وحدت خویش را حفظ و از انقلاب خود طرفداری نمایید (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶). بنابراین باید از هرگونه اختلاف پرهیزید و همه با هم متحد و متفق باشید زیرا که رمز پیروزی ما وحدت کلمه بود (سعادت‌مند، ۱۳۸۹) در همین راستا امام خامنه‌ای (مدظله العالی) می‌فرمایند در مواضع سیاسی تقوا را رعایت کنید (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۹/۹/۱۷). در کار سیاسی افراط و تفریط نداشته باشید (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۱۲/۴). باید بتوانید انقلاب را با ریشه‌ها و مبانی فکری و منطقی‌اش حفظ کنید و به درستی بشناسید (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۳۷/۸/۱۰). بنابراین در مقاله حاضر، وظایف استادان و دانشجویان از دیدگان رهبران جمهوری اسلامی ایران بررسی شده است.

روش پژوهش

نوع پژوهش مرتبط با مقاله حاضر کیفی بوده و از روش تحلیل مضمون استفاده شده است. روش تحلیل مضمون به دنبال استخراج مضامین برجسته متون در سطوح مختلف است و برای شناسایی و تشریح چرایی و چیستی یک پدیده می‌توان از تحلیل مضمون استفاده نمود. تحلیل مضمون شامل جست‌وجو در مجموعه‌ای از داده‌ها برای یافتن الگوهای تکرارشونده از معانی است. و شامل مراحل

زیر می‌باشد:

جمع‌آوری و یافتن متون مرتبط با موضوع، تقلیل و کاهش متون با انتخاب جملات مرتبط در بین متون جمع‌آوری‌شده، یافتن و کدگذاری (برچسب‌زنی) مضامین اولیه جملات و عبارت‌های منتخب، ترکیب مضامین اولیه برای رسیدن به مفاهیم فراگیرتر؛ این کار می‌تواند در چند سطح صورت پذیرد، ترکیب مضامین فراگیر برای پاسخ به پرسش‌های تحقیق، ترکیب نهایی و ساختن الگو (شیخ‌زاده، ۱۳۹۴).

بر اساس روش تحلیل مضمون، ابتدا سخنرانی‌های منتشر شده در مورد دیدگاه‌ها و نظرات حضرت امام خمینی (ره)، مندرج در پایگاه اطلاع‌رسانی گسترش آرا و اندیشه‌های امام خمینی (ره)، کتاب دانشگاه و دانشگاهیان، تعلیم و تربیت از دیدگاه امام خمینی (ره)، رسالت فرهنگیان و دانشگاهیان؛ و از دیدگاه مقام معظم رهبری، کتاب روشنای علم، کتاب سایه‌سار ولایت در هفت جلد و سخنرانی-های مندرج در پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، استخراج و با استفاده از روش تحلیل مضمون، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و وظایف به صورت دسته‌بندی شده تدوین و کدبندی شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

کدبندی مضامین سیاسی از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

دشمن‌شناسی

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشرشده در زمینه وظایف سیاسی و وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین، می‌توان این وظایف مرتبط با دشمن‌شناسی را به شرح زیر طبقه‌بندی کرد:

الف: بررسی وظایف استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- بی‌اثر کردن تبلیغات دشمن

امام خمینی (ره): «دشمن‌های بزرگ اسلام و مسلمانان با صیدهای خودشان و بازی خوردگان مکتبشان، شما را در خارج، و کشور شما را در داخل مورد هجوم تبلیغاتی وسیع و تسلیحاتی قرار داده و می‌دهند. ما در اینجا و شما در خارج باید کوشش کنیم و جوانان گول‌خورده خود را از دام این صیادان شیاد رهایی بخشیم» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «شما جوان‌ها با سلاح معرفت و آگاهی که به دست می‌آورید، باید بتوانید این پرچم را برافراشته نگه دارید» (مدیریت پژوهش بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۵، ۱۳۸۸: ۳۳).

– شناخت عمیق دشمن

امام خمینی (ره): «دبیران و معلمان و به طور کلی استادان، سخت از دانش‌آموزان مواظبت نمایند تا گروهک‌های چپی روسی و آمریکایی و منافقین آمریکایی آنان را فریب ندهند. فرزندان عزیزم از یکدیگر به بهترین وجه مراقبت نمایند» (سعادت‌مند، ۱۳۸۹: ۲۸۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید دشمن را شناخت، دید. دشمنی او را باید فهمید، نقشه او را باید تشخیص داد. یکی از نقشه‌های مهم دشمن، متوقف کردن حرکت علمی در کشور است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۴/۱۱).

– موقعیت‌شناسی و موضع‌گیری درست

امام خمینی (ره): «دانشگاه جوری است که نظرهای فاسد دنبالش است به اینکه یک کار خلافی بشود در آن. دنبالش هستند، ان‌شاءالله موفق نشوند. همیشه باید انسان حساس باشد که نگذارد این سنگری که می‌تواند همه چیز را درست کند و می‌شود که همه چیز را به هم بزند، یک وقت از دستتان این سنگر گرفته بشود، یک خللی در آن واقع بشود» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۱۲۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «محیط دانشگاه باید بتواند در این زمینه داوری درستی داشته باشد؛ آقا این مسئله اصلی است، این مسئله فرعی است، این مسئله از اولویت برخوردار است، این مسئله از اولویت برخوردار نیست. محیط دانشجویی، یک چنین محیطی است. خیلی خوب، محیط، محیط بحث است؛ همین نشاط ایجاد می‌کند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۵/۶).

– شناخت دشمن و مناسبات نظام سلطه

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «دشمن در آنجایی است که اهداف، طراحی می‌شود. اگر آدم، مرکز دشمن را نشانند، دچار اشتباه می‌شود. ببینید، همین که شما در دانشگاه رفتید و استقرار پیدا کردید، برای این که این جوان، این طلبه و این فاضل بتواند به‌روز باشد، بایستی همه ابزار لازم تمهید و آماده

بشود) (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه-ها، ج ۳، ۱۳۸۸: ۱۵۱-۱۵۲).

- نفی نظام سلطه و استکبارستیزی و ایستادگی در برابر دشمن

امام خمینی (ره): «نترسید از غرب، اراده کنید. اساتید دانشگاه ما نترسند از غرب، جوانان ما نترسند و اراده کنند که در مقابل غرب قیام کنند، شرق اراده کند که در مقابل غرب قیام کند» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۴۶).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «شما جوانان باید شعار مبارزه با استکبار را به عنوان پرچم و مشعلی حفظ کنید، چون اگر این علم برافراشته نشود و این شعار، افسرده و گم بشود، راه ملت گم خواهد شد. جوانان عزیز دشمن روی شما سرمایه‌گذاری‌های زیادی می‌کند؛ حواستان جمع باشد» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۲، ۱۳۸۸: ۳۱).

جدول ۱: وظایف سیاسی (دشمن‌شناسی) استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (دشمن‌شناسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی
۱	بی‌اثر کردن تبلیغات دشمن	۶	۳۸۹، ۵۹، ۸۳ و ...	۷/۲۳	۳	۸، ۳۰، ۳۰۳	۰/۹
۲	شناخت عمیق دشمن	۳	۲۲۳، ۹۳، ۲۷۶	۳/۶۱	۱۲	۶۱، ۳۵۱، ۷۴، ۳۹ و ...	۳/۵۸
۳	موقعیت‌شناسی و موضع‌گیری درست	۱	۶	۱/۲۰	۴	۵۶، ۴، ۳۳۴، ۹۱	۱/۱۹
۴	نفی نظام سلطه، استکبارستیزی و	۲	۳۱۸، ۹۹	۲/۴۱	۵	۲۸۲، ۹۷، ۷۱ و ...	۱/۴۹

						ایستادگی در برابر دشمن
۰/۶۰	۲۰۲، ۱۹	۲	۰	۰	۰	شناخت دشمن و مناسبات نظام سلطه

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- از بین بردن تبلیغات دشمن

امام خمینی (ره): «در آغاز بازشدن دانشگاه‌ها و دانشسراها و دبیرستان‌ها و دبستان‌ها ممکن است اشخاصی یا گروه‌هایی بخواهند با اسم‌ها و تبلیغات فریبنده در کار دانشگاه‌ها اخلال ایجاد کنند و از رفتن سر کلاس‌ها جلوگیری نمایند» (سعادت‌مند، ۱۳۸۹: ۲۶۴-۲۶۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «مجموع دستاوردها و موفقیت‌هایی که بعضی‌شان واقعاً بی‌نظیرند، همیشه در مدنظر تان باشد؛ یعنی احساس سرافرازی کنید به‌خاطر انقلاب. ... یکی از شگردهای دشمن این است که بگوید شما نمی‌توانید، شما شکست خوردید، از شما کار بر نمی‌آید، تمام شدید، رفتید؛ این، یکی از شگردهای دشمن است. این شگرد را به هیچ‌وجه نپذیرید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۰۳/۱۷).

- شناخت کامل دشمن

امام خمینی (ره): «دشمن خودتان را بشناسید» (سعادت‌مند، ۱۳۸۹: ۲۹۴).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «دشمن را بشناسید، ادامه صفوف دشمن را در داخل کشور بشناسید، روش‌های دشمنی را بشناسید» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۲، ۱۳۸۸: ۳۸-۳۹).

- شناخت موقعیت و موضع‌گیری درست

امام خمینی (ره): «با هوشیاری تمام، توجه به دسیسه‌های آنها بکنید. چه بسا که بیابند و عمال خارجی‌ها و ساواکی‌ها - که آنها هم همان عمال خارجی هستند و گروه‌های منحرف که همه در یک صف هستند، بیابند در بین شما دانشجویان در دانشگاه‌ها، در دانشکده‌ها و آن وسوسه‌های شیطان‌ی را

بکنند که شما را از این مقصدی که دارید، دلسرد کنند» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۱۲۰).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «در دانشگاه‌ها شور و نشاط یک امر لازم است. دانشگاه دچار رکود، دانشگاه خوبی نیست و جدا کردن مسائل اصلی از فرعی، مسائل درجه یک از مسائل درجه دو، سرگرم‌نشدن به مسائلی که از اولویت برخوردار نیستند و شناختن این مسائل، از عرصه‌های شور و شوق دانشجویی و دانشگاهی است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۲/۵/۶).

– شناسایی دشمن و نظام سلطه

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «دانشجو باید قدرت تحلیل سیاسی داشته باشد تا جبهه‌بندی‌های دنیا را بشناسد؛ تا بفهمد امروز دشمن کجاست و از کجا و با چه ابزاری حمله می‌کند. دشمن با کمال هوشیاری ایستاده است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۴/۰۸/۱۰).

– رد کردن نظام سلطه و استکبارستیزی و ایستادگی در برابر دشمن

امام خمینی (ره): «عزیزان دانشگاهی و محصلین سایر مدارس با بی‌اعتنایی و سردی با آنان مواجه شوند و توطئه آنان را خشتی نمایند و بدانند که از اول انقلاب تاکنون، همینان بودند که از مسیر ملت جدا و در مسیر طاغوت، و از انقلاب اسلامی برکنار یا بر ضد آن فعالیت می‌کردند. هم‌اینان بودند که از فراندم می‌خواستند جلوگیری کنند. و همینان‌اند که از رأی اکثریت قریب‌به‌اتفاق ملت سرپیچی می‌کنند. اینان با ملت و مصالح کشور مخالف، و وابسته به شرق و غرب و رژیم سابق هستند. به تبلیغ آنان گوش فرا ندهید؛ و از آنان احتراز کنید» (سعادت‌مند، ۱۳۸۹: ۲۶۴ – ۲۶۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «برای این‌که بدانند کجا می‌رود و چه کار باید بکنند، باید شعارهای خود را به‌طور صحیح و روشن حفظ کند. شعار، خصوصیتش این است که نمی‌گذارد یک ملت و یک کشور، راه را عوضی برود» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۲، ۱۳۸۸: ۲۸).

جدول ۲: وظایف سیاسی (دشمن‌شناسی) دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان دهنده	فراوانی	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد از
------	--------------------	---------	------	-----------------	------	---------

جمع کل مؤلفه‌های سیاسی	امام خامنه‌ای (مدظله العالی)	جمع کل مؤلفه‌های سیاسی	امام خمینی (ره)	(دشمن شناسی)	
۲/۰۹	۲۲۲، ۳۷۰، ۶۸، ۱۲ و...	۷	۱۲/۰۵، ۱، ۳۰۹، ۵۳ و ۲۱۰	از بین بردن تبلیغات دشمن	۱۰
۵/۹۷	۲۲۰، ۳۱۱، ۹، ۷۶ و...	۲۰	۴/۸۲، ۴۹، ۳۱۳، ۳۲ ۳۸۸	شناخت دشمن	۴
۱/۱۹	۲۲۷، ۳۶۵، ۲۱، ۹۴	۴	۲/۴۱	شناخت موقعیت و موضع‌گیری درست	۲
۲/۰۹	۲۰۱، ۲۸، ۷۹ و...	۷	۳/۶۱	رد کردن نظام سلطه، استکبارستیزی و ایستادگی در برابر دشمن	۳
۰/۹۰	۱۷، ۹۵، ۳۱۷	۳	۰	شناسایی دشمن و نظام سلطه	۰

کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشرشده در زمینه وظایف سیاسی و وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی می‌توان وظایف مرتبط با کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی را به شرح

زیر طبقه بندی کرد:

الف: بررسی وظایف استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

– اتحاد و انسجام در راه حق، تلطیف فضای عمومی و پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت امام خمینی (ره): «وظیفه این است که همه مان با هم متحد، متفق، بدون این که بخواهید شما به ملت تحمیل بشوید و حکم فرمایی کنید، بدون این که ملت بخواهد از شما کارشکنی بکند، باید همه با هم برادروار، این راهی را که تا اینجا آمدیم، ان شاء الله به آخر برسانیم» (سعادت مند، ۱۳۸۹: ۴۵).

امام خامنه ای (مدظله العالی): «اتحادتان را حفظ کنید» (مدیریت پژوهش های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، ج ۷، ۱۳۸۸: ۷۰ – ۷۱).

– روح تعاون، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی

امام خمینی (ره): «رمز پیروزی ما وحدت کلمه بوده است. اکنون با کمال خضوع می خواهم تا از اختلافات دست برداشته و برای فردای خود فکر اساسی کنید و از هرگونه اختلاف پرهیزید» (سعادت مند، ۱۳۸۹: ۲۶۱).

امام خامنه ای (مدظله العالی): «در محیط دانشگاه، تحمل و مدارای سیاسی لازم است. شکل های دانشجویی نسبت به هم مدارای سیاسی داشته باشند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای، ۱۳۸۶/۰۲/۲۵)

– ارتقای کارآمدی و استحکام ساخت داخلی نظام اسلامی

امام خامنه ای (مدظله العالی): «آنچه که من امروز علاج همه مشکلات کشور می دانم که البته این کار با همت عمومی امکان پذیر است، استحکام ساخت داخلی نظام است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای، ۱۳۸۲/۰۳/۱۸).

جدول ۳: وظایف سیاسی (کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی) استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان دهنده (کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد فراوانی	کدها	درصد	از
			امام خمینی	امام از جمع کل	امام خامنه ای (مدظله العالی)	مؤلفه های جمع کل	

سیاسی		مؤلفه‌ها ی سیاسی	(ره)		
۲/۰۹۲۴۸، ۱۱، ۲۹ و...	۷	۶۷۰۲، ۲۵۷، ۵۰ ۹۸ و...	۵	اتحاد و انسجام در راه حق، تلطیف فضای عمومی و پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت	
۰/۶۰	۲	۳/۶۱، ۵، ۴۳ ۲۳۲	۳	روح تعاون، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی	
۰/۶۰	۲	۰	۰	ارتقای کارآمدی و استحکام ساخت داخلی نظام اسلامی	

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- گزینش دقیق اعضا و هم‌تأییری کاری

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «مواظب باشید دشمن نتواند در میان تشکل‌های اسلامی لانه بگذارد، به این نکته بسیار توجه کنید» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۹/۰۷/۰۹).

- داشتن اتحاد و انسجام در راه حق، پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت و تلطیف فضای عمومی
امام خمینی (ره): «از اختلاف کلمه و تفرقه و هواهای نفسانی که رأس همه فسادهاست احتراز کنید» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۵۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «اختلافاتی در میان هر جمع بشری هست، شما هیچ جمع بشری را پیدا نمی‌کنید که بین آنها در مسائل گوناگون اتفاق و اتحاد نظر باشد، اما این اختلاف نظر نباید رشته و پیوند اتحاد را در یک ملتی، در یک مجموعه‌ای به هم بزند» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۴، ۱۳۸۸: ۱۶۳).

– همکاری و تعامل سازنده

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «اجتماعاتتان را که به وجود می‌آورید، با افراد خردمند و عمیق و فاضل، زینت دهید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۶/۱۱/۱۱).

– روح همیاری، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی

امام خمینی (ره): «این مملکت را باید با وحدت کلمه پیش برد، متفرقشان نکنید (و اعتصموا بحبل الله جمیعاً و لا تفرقوا)، این آیه قرآن را بپذیرید، همه بچسبید به ریسمانی که بین شما و خداست، و آن اسلام است. متفرق نشوید، از هم جدا جدا نشوید. همه با هم باشید، همه دوست باشید. حزب‌سازی دشمن درست کردن است. هی این یکی از آن طرف بکشد؛ آن از آن طرف بکشد، آن از آن طرف بکشد. همه تحت یک رایت باشید. همه تحت یک پرچم باشید؛ همان پرچمی که شما را پیروز کرده است تا حالا، از این به بعد هم دنبال همان باشید. و اگر باشید، ان‌شاءالله پیروز خواهید شد» (سعادت‌مند، ۱۳۸۹: ۳۰۰).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «وقتی در یک ملتی، نگاه فکری مستقلی بود، اعتمادبه‌نفس ملی وجود داشت، ابتکار وجود داشت، نوآوری وجود داشت، تلاش و کار وجود داشت، وحدت کلمه بین همه نیروها وجود داشت، حرکت مستمری وجود داشت، این خصوصیات موجب می‌شود که یک ملت رشد پیدا کند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۴ / ۶/۱۲).

– جذب و افزایش مخاطبان با روش‌های هنرمندانه، اقناع فکری، حسن اخلاق، کیفیت کاری و تحمل مخالف

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «یکی از راه‌های تأثیرگذاری و جذاب‌شدن تشکل‌ها، اقناع فکری است؛ طرف را بتوانید قانع کنید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۰۴/۲۰).

– تقویت تشکل‌های انقلابی به عنوان هسته‌های علم و معرفت و سیاست

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «برای من تشکل‌های انقلابی با تشکل‌هایی که نسبت به مسائل انقلابی

بی تفاوت اند یکسان نیستند؛ تشکل انقلابی را باید تقویت کرد، باید کمک کرد، باید قدر دانست، آینده کشور و انقلاب را اینها تضمین می‌کنند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۲/۰۴/۱۳۹۵).

– ارتقای و استحکام ساخت داخلی نظام اسلامی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «علاج صحیح در مقابل تجاوز آمریکا، مستحکم کردن ساخت داخلی نظام است. نظامی که حقیقتاً متکی به مردم است و مردم از آن دفاع می‌کنند، در درون خودش مستحکم است. رخنه‌های گوناگونی که به یک نظام صدمه می‌زند، بسته شده است و هیچ قدرتی نمی‌تواند این نظام را از بین ببرد. ما می‌توانیم ساخت داخلی مستحکم کنیم؛ همان‌طور که امروز هم بحمدالله مستحکم است» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۵، ۱۳۸۸: ۱۰۵).

جدول ۴: وظایف سیاسی (کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی) دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی
۱	گزینش دقیق اعضا و هم‌تا پروری کاری	۰	۰	۰	۳	۸۰، ۲۵۸، ۶۹	۰/۹۰
۲	داشتن اتحاد و انسجام در راه حق، پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت و تلطیف فضای عمومی	۵	۴۰، ۳، ۴۶ و...	۶۷۰۲	۱۴	۱۳، ۶۰، ۳۴۰، ۹۶ و...	۴/۱۸
۳	همکاری و تعامل سازنده	۰	۰	۰	۵	۳۷۱ و...	۱/۴۹
۴	روح همیاری، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی	۳	۶۳، ۳۴، ۳۷۷	۳/۶۱	۷	۱۸، ۳۷۰، ۸۲، ۲۶۳ و...	۲/۰۹

۰/۶	۱۰،۹۲	۲	-	۰	۰	جذب و افزایش مخاطبان با روش‌های هنرمندانه، اقناع فکری، حسن اخلاق، کیفیت کاری و تحمل مخالف	۵
۰/۹	۲۱۹،۷۰،۵۵	۳	۰	۰	۰	تقویت تشکل‌های انقلابی به عنوان هسته‌های علم و معرفت و سیاست	۶
۰/۶	۲۰۰،۳۸	۲	۰	۰	۰	ارتقای و استحکام ساخت داخلی نظام اسلامی	۷

آگاهی و اندیشه سیاسی

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشرشده در زمینه وظایف سیاسی و وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی می‌توان این وظایف را به شرح زیر طبقه‌بندی کرد:

الف: بررسی وظایف استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- ایجاد و مدیریت کرسی‌های آزاد فکری سیاسی و معرفتی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید راه آزاداندیشی و نوآوری و تحول را باز گذاشت، متها آن را مدیریت کرد تا به ساختارشکنی و شالوده‌شکنی و برهم‌زدن پایه‌های هویت ملی نینجامد. این کار، مدیریت صحیح لازم دارد. این کار با اساتید فعال، دانشجوی فعال و مجموعه‌های فعال دانشجویی. دنبال حرف نو و پیدا کردن حرف نو حرکت کنید؛ اما مراقب باشید که این حرف نو در کدام جهت دارد حرکت می‌کند، در جهت تخریب یا در جهت ترمیم و تکمیل؛ این‌ها با هم تفاوت دارد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۵/۰۷/۱۸).

- بصیرت‌افزایی و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و بینش سیاسی

امام خمینی (ره): «بر شما جوانان روشنفکر است که از پای ننشینید تا خواب‌رفته‌ها را از این خواب مرگبار برانگیزانید؛ با فاش کردن خیانت‌ها و جنایت‌های استعمارگران و پیروان بی‌فرهنگ آنها

غفلت‌زده‌ها را آگاه نمایید» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «من می‌خواهم روی مسئله بصیرت باز هم تأکید کنم. کار بر دوش شماست، بروید سراغ کارها و برنامه‌ریزی‌هایی که با بصیرت یافتن ارتباط دارد؛ این نیاز مهم را تأمین کنید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۹/۰۸/۰۴).

– آگاهی و تحلیل سیاسی (تحلیل و کار فکری عمیق، روشن‌بینانه و هدفمند)

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «دانشگاه به اساتیدی سیاست‌دان اما غیرسیاست‌زده نیازمند است. استاد باید از جریان‌ات جهان آگاه باشد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۳/۱۰/۱۷).

جدول ۵: وظایف سیاسی (آگاهی و اندیشه سیاسی) استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (آگاهی و اندیشه سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی
۱	ایجاد و مدیریت کرسی‌های آزاد فکری سیاسی و معرفتی	۰	۰	۰	۲	۳۳، ۴۱۴	۰/۶۰
۲	بصیرت‌افزایی و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و پیش‌سیاسی	۳	۲۲، ۲۶۷، ۱۲۹	۳/۶۱	۲۳	۵۴، ۲۴۶، ۳۵۴، ۸۹ ۲۰، ۲۰۹ و...	۶/۸۷
۳	عقلانیت صحیح و منطق مستحکم	۰	-	۰	۰	۰	۰
۴	آگاهی و تحلیل سیاسی (تحلیل و کار فکری عمیق، روشن‌بینانه و هدفمند)	۰	۰	۰	۱۴	۱۶۱، ۳۷۵، ۳۳، ۴/۱۸ ۲۵۰، ۱۰۴، ۳۵۶ ... و ۱۳۱	۴/۱۸

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

– به وجود آوردن کرسی‌های آزاد فکری سیاسی و معرفتی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید کرسی‌های آزاداندیشی به معنای واقعی کلمه تشکیل بشود. کسی بیاید و نظر مخالف خودش را هم بگوید؛ متها شما جوان دانشجوی انقلابی مسلمان ولایتی، آن قدرت منطق و قوت استدلال را پیدا کنید که بتوانید قشنگ بروید با خونسردی در مقابل او قرار بگیرید و استدلال او را باطل کنید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۲۰/۴/۱۳۹۴).

– افزایش بصیرت و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و بینش سیاسی

امام خمینی (ره): «قشر محصلین خصوصاً دانشگاهیان، که لازم است با هوشیاری و تعهد به اسلام و خدمت به کشور مراقب اوضاع و احوال طبقات محصلین و دانشگاهیان باشند که خدای نخواستہ یکوقت این مراکز بزرگ تعلیم و تربیت به سوی مسائلی که قبلاً مبتلا بدان بودند کشیده نشود» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۶۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «جوانان عزیز دشمن روی شما سرمایه‌گذاری‌های زیادی می‌کند؛ حواستان جمع باشد عده‌ای را دل‌سرد و مأیوس می‌کند. یأس بزرگ‌ترین آفت جوان است. در مقابل یأسی که دشمن می‌خواهد به جوانان تلقین و تزریق کند، خودتان را مصونیت بدهید. راه نجات، بصیرت نسبت به دشمن واقعی است» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۱، ۱۳۸۸: ۵۹).

– عقلانیت صحیح و منطق مستحکم

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «یکی از مهم‌ترین خدمات انقلاب اسلامی، احیای عقلانیت صحیح در کشور بود. اینکه شما جوان دانشجو می‌آیید مسائل منطقه را تحلیل می‌کنید، با نگاه موشکافانه مسائل را می‌بینید، دشمن را معرفی می‌کنید، حوادث منطقه را تحلیل می‌کنید و می‌ایستید، این نشان‌دهنده حیات عقلانی یک کشور است؛ این را انقلاب به ما داد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۳/۰۵/۱).

- تحلیل سیاسی (تحلیل و کار فکری عمیق، روشن‌بینانه و هدفمند)

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «شما باید قدرت تحلیل سیاسی پیدا کنید، اگر جوانانی و ملتی بیش - سیاسی نداشته باشند، فریب می‌خورند؛ آنها را از صحنه خارج می‌کنند» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۱، ۱۳۸۸: ۱۷۳).

جدول ۶: وظایف سیاسی (آگاهی و اندیشه سیاسی) دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	موضوع	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد از فراوانی
۱	به وجود آوردن کرسی‌های آزاد فکری سیاسی و معرفتی	۱۱۲، ۲۶۴، ۳۱۴، ۶۰ و ...	۶	۰	۰	۰	۱/۷۹
۲	افزایش بصیرت و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و ینش سیاسی	۳۵، ۲۲۶، ۱۴۲، ۳۰۶، ۱۰۸، ۲۶۹، ۱۰/۴۵ و ...	۳۵	۷/۲۳	۳۴۲، ۱۰۰، ۳۳۶، ۲۲۸ و ...	۰	۱۰/۴۵
۳	عقلانیت صحیح و منطق مستحکم	۲۸۱	۱	۰	۰	۰	۰/۳۰
۴	تحلیل سیاسی (تحلیل و کار فکری عمیق، روشن‌بینانه و هدفمند)	۳۳۲، ۱۶، ۸۶، ۳۲۹، ۲۴، ۳۷۸ و ...	۳۳	۰	۰	۰	۹/۸۵

ایفای نقش سیاسی

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشرشده در زمینه وظایف سیاسی و وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب می‌توان وظایف مرتبط با ایفای نقش سیاسی را به شرح زیر طبقه‌بندی کرد:

الف: بررسی وظایف استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- به‌چالش کشیدن نظام سلطه و تحقق جهاد اکبر

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «کار ما به‌چالش کشیدن زشتی‌ها و سختی‌ها و دردمندی‌هایی است که از سلطه زر و زور و حاکمیت فساد مالی و قدرت، در دنیا و در سطح بین‌المللی به وجود آمده؛ این را دست‌کم نگیرید» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۴/۰۷/۲۴).

- جهاد و کار سیاسی

امام خمینی (ره): «بر اساتید و معلمان متعهد است که با تمام توان و قدرت در شناسایی عوامل فساد کوشش کنند و محیط آموزش و پرورش را از لوٹ و وجود آنان پاک نمایند. و گمان نشود که این نفوذ فقط برای انحراف دانشگاه‌هاست، که منحرفین و منافقین برای نفوذ در دبیرستان‌ها بلکه دبستان‌ها اهمیت بیشتری قائلند، تا جوانان را برای انحراف دانشگاه‌ها مهیا کنند» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۴۹).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «یکی دیگر از الزامات هم مسئله مبارزه است؛ مبارزه. اگر می‌خواهید پیشرفت کنید باید مبارزه کنید» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۷، ۱۳۸۸: ۲۳۷ - ۲۳۹).

- حمایت صریح از جبهه حق و هویت نظام اسلامی

امام خمینی (ره): «بر دانشگاهیان و محصلین علوم دینی است که با تمام نیرو، وحدت خویش را حفظ و از انقلاب اسلامی خود طرفداری نمایند» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۲۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «بایستی نظام جمهوری اسلامی را به معنای حقیقی کلمه‌اش حفظ کرد» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۷،

۱۳۸۸: ۱۹۷ - ۱۹۸).

– کمک به مشارکت در انتخابات کارآمدی نظام اسلامی با حفظ هویت نظام اسلامی
 امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «حکومت خود، از نظام خود- که یک نظام الهی است، یک نظام اسلامی است- حمایت می‌کند، تشکلی که به این نظام کمک می‌کند، استادی که به عنوان یک پایه فکری به نظام اسلامی کمک می‌کند، باید افتخار کند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۵/۲۲).

– مشارکت در انتخابات

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «اگر می‌خواهید این احساس، این عظمت، این مصونیت باقی بماند برای ما، باید در انتخابات شرکت کنید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۲/۱۷).

– آزادی خواهی و ضدیت با استبداد

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «از جوانان این انتظار وجود دارد که آزادی را با همان مفهوم بسیار والای اسلامی - چه آزادی فردی، چه آزادی اجتماعی و سیاسی، چه آزادی معنوی و روحی - جزو خواست‌های همیشگی خود بدانند و از یاد نبرند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۰/۰۸/۲۰).

جدول ۷: وظایف سیاسی (ایفای نقش سیاسی) استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان دهنده (ایفای نقش سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع فراوانی	کدها	درصد از جمع فراوانی
۱	به چالش کشیدن نظام سلطه و تحقق جهاد اکبر	۰	۰	۸	۳۴۴، ۳۶، ۲۱۲، ۲/۳۹	۲۵۳ و ...
۲	جهاد و کار سیاسی	۸	۲۷۵، ۶۷، ۱۴۴، ۹/۶۴	۹	۱۷۸، ۲۴۳، ۱۵۵، ۲/۶۹	۳۳۱، ۲۳۷ و ...

۳	حمایت صریح از جبههٔ حق و هویت نظام اسلامی	۱۶۹، ۲۳۹	۲/۴۱	۱	۳۲۷	۰/۳۰
۴	کمک به کارآمدی نظام اسلامی با حفظ هویت نظام اسلامی	۰	۰	۲	۲۷۱، ۱۵۴	۰/۶۰
۵	مشارکت در انتخابات	۰	۰	۲	۱۱۹، ۲۲۹	۰/۶۰
۶	امنیت ملی	۰	۰	۰	۰	۰
۷	آزادی خواهی و ضدیت با استبداد	۰	۰	۲	۱۶۸، ۳۵۳	۰/۶۰

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

– تلاش برای تحقق جهاد اکبر و نظام سلطه و تحقق جهاد اکبر

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «وظیفهٔ تبیین، امروز بر دوش همه است؛ از جمله بر دوش شما. اینکه بنده روی تبیین این همه تکیه می‌کنم، برای خاطر این است که امروز این جهاد کبیر به میزان زیادی متوقف به تبیین است؛ تبیین، بیان کردن، روشن‌گری؛ امروز روشن‌گری لازم است. سعی کنید ذهن‌ها را با عمق‌یابی، به اعماق حقایق و مسائل برسانید. این دانشگاه شما می‌تواند کارهای بزرگی را در این زمینه انجام بدهد و می‌تواند تبیین را یکی از برنامه‌های اساسی خودش قرار بدهد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۳/۳).

– جهاد سیاسی

امام خمینی (ره): «در دانشگاه بنویسید، منتشر کنید. کسانی که برخلاف این هستند، بروید یکی یکی پیش آنها، بروید بگویید شما این کاره هستید. شما چه می‌گویید باز به ما؟ چه‌طور می‌خواهید یک دانشگاه را در دست بگیرید. در صورتی که اخلاک‌گر هستید؟ یک اخلاک‌گر دزد که نمی‌تواند دانشگاه را اداره کند» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۱۱۲).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید به این نکته توجه کنید که محور اصلی، دفاع مسلح از انقلاب است و باید هرچه بیشتر تقویت بشود» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۱، ۱۳۸۸: ۱۷۸).

- دفاع صریح از جبهه حق و هویت نظام اسلامی

امام خمینی (ره): «طلاب علوم دینی و دانشجویان دانشگاه‌ها باید با تمام توان خود در مراکزشان از انقلاب و اسلام دفاع کنند. فرزندان انقلاب به هیچ‌وجه نگذارند ایادی آمریکا و شوروی در آن دو محل حساس نفوذ کنند» (دانشگاه و دانشگاهیان از دیدگاه امام خمینی، ۲۲۵).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «در دفاع از نظام اسلامی هیچ تقیّه نکنید و صریح باشید؛ نظام اسلامی مایه افتخار است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۴/۱۲).

- تلاش جهت مشارکت در انتخابات کارآمدی نظام اسلامی با حفظ هویت نظام اسلامی

امام خامنه‌ای (ره): «دانشجویی که از حکومت خود، از نظام خود- که یک نظام الهی است، یک نظام اسلامی است- حمایت می‌کند، تشکلی که به این نظام کمک می‌کند، استادی که به عنوان یک پایه فکری به نظام اسلامی کمک می‌کند، باید افتخار کند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۱/۰۵/۲۲).

- شرکت در انتخابات

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «از من گله مند می‌شوند که چرا شما مدام گفتید بیاید در انتخابات شرکت کنید. آقا جان! توجه داشته باشید که مصیبت، آن روزی است که مردم پشت کنند به صندوق رأی؛ این مصیبت است؛ و دشمن این را می‌خواهد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۰۳/۱۷).

- امنیت ملی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «مسئله امنیت و آرامش برای این کشور بسیار مهم است. در انتخابات، مسئولان امنیت، مسئولان آرامش، از قوه قضائیه، از نیروی انتظامی، از وزارت کشور و بقیه و بقیه باید همه مراقبت بکنند که امنیت را حفظ بکنند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت

آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۲/۲۰).

– آزادی‌طلبی و ضدیت با استبداد

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «توصیه من به این کسانی که می‌نویسند و بحث می‌کنند این است که در فهم مفهوم آزادی، مستقل باشیم، مستقل بیندیشیم و وابسته نباشیم» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۳، ۱۳۸۸: ۱۲۲-۱۲۳).

جدول ۸: وظایف سیاسی (ایفای نقش سیاسی) دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (ایفای فراوانی)	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد
	نقش سیاسی)	امام جمع کل خمینی مؤلفه‌های سیاسی (ره)	امام (مدظله العالی) مؤلفه‌های سیاسی خامنه‌ای	جمع کدها	درصد
۱	تلاش برای تحقق جهاد اکبر و نظام سلطه و تحقق جهاد اکبر	۰	۰	۶	۳۶۴، ۲۳۵، ۴۵ و ...
۲	جهاد سیاسی	۶	۳۷، ۲۶۱، ۷/۲۳ و ...	۱۶	۳۲۰، ۶۶، ۲۵۲، ۳۶۸، ۴۷ و ...
۳	دفاع صریح از جبهه حق و هویت نظام اسلامی	۲	۳۵۰، ۸۸، ۲/۴۱	۱	۲۳۰، ۰/۳۰
۴	تلاش جهت مشارکت در انتخابات کارآمدی نظام اسلامی با حفظ هویت نظام اسلامی	۰	۰	۲	۳۶۹، ۲۳۱، ۰/۶۰
۵	شرکت در انتخابات	۰	۰	۱	۳۳۳، ۰/۳۰
۶	امنیت ملی	۰	۰	۱	۲۵۶، ۰/۳۰
۷	آزادی‌طلبی و ضدیت با استبداد	۰	۰	۲	۲۰۶، ۷۲، ۰/۶۰

انقلابی‌گری

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشرشده در زمینه وظایف سیاسی وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی می‌توان این وظایف را به شرح زیر طبقه‌بندی کرد:

الف: بررسی وظایف سیاسی استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

- اثرگذاری محیطی و جهت‌دهی جامعه به سمت اهداف انقلاب اسلامی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «دانشجو و دانشگاهی قشر برگزیده جامعه‌اند؛ این تعارف نیست. شماها امید آینده کشورید. در واقع پاره دل ملت و دل‌بستگی بلندمدت ملت شما هستید. نگاهی که به مسائل کشور می‌کنید، باید نگاه کلان باشد» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۶، ۱۳۸۸: ۲۵-۲۶).

- انقلابی‌بودن (انقلابی مثبت)

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «آن انسان عالم، صبور، مجاهد فی سبیل الله، برای خدا کار بکن، که برای خودش کیسه ندوخته و کار را بلد است و وارد میدان می‌شود و شجاعانه انجام می‌دهد» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۳/۲۳).

- تلاش جدی و همه‌جانبه برای غلبه‌دادن گفتمان انقلاب در دانشگاه

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «واقع‌بین باشید. یعنی واقعیات مثبت را ببینید؛ جمعیت جوان را، جمعیت بالاستعداد را، توانایی‌های بشری فوق‌العاده را، استعداد فوق‌العاده ملت را، امکانات زیرزمینی را، موقعیت جغرافیایی را، پیشرفت جمهوری اسلامی را؛ اینها را ببینید، اینها واقعیات است. یک بخش دیگر از واقعیات این است که مشکلاتی وجود دارد، موانعی وجود دارد؛ لایه‌لای این موانع باید راه را پیدا کرد؛ بگردید آن راه را پیدا کنید. تشکل‌ها باید نقش فعال داشته باشند و تماشاجی نباشند» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۰۳/۱۷).

- حفظ خط امام و هویت واقعی نظام اسلامی شامل آرمان‌ها، ارزش‌ها و شعارهای اصلی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «همیشه در دل ساخت حقوقی، یک ساخت حقیقی، یک هویت حقیقی و واقعی وجود دارد؛ او را باید حفظ کرد» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت-

الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴).

- شناخت صحیح ریشه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «هدف این است که کشور به دست انسان‌های صالح از لحاظ علمی و فکری در جهت هدف‌های خودش حرکت کند؛ و این نخواهد شد، مگر آن وقتی که این انسان‌ها خودشان آن هدف‌ها را شناخته و قبول داشته باشند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۰/۰۹/۲۰).

- آگاهی و مسئولیت برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور

امام خمینی (ره): «وصیت اینجانب به جوانان عزیز دانشسراها و دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها آن است که خودشان شجاعانه در مقابل انحرافات قیام نمایند تا استقلال و آزادی خود و کشور و ملت خودشان مصون باشد» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۱۱۶).

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «این «توانایی ماندن»، این «اقتدار»، این «ظرفیت بقا» بایستی حفظ شود. این جور نیست که ما هر جور عمل کنیم - ولو بی تفاوت، ولو با عدم توجه به وظایف حساس و مهم - باز هم همین ظرفیت مقاومت باقی بماند» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۷، ۱۳۸۸: ۱۹۷ - ۱۹۸).

جدول ۹: وظایف سیاسی (انقلابی‌گری) استادان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (انقلابی‌گری)	فراوانی	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد از فراوانی	مجموع کل
۱	اثرگذاری محیطی و جهت‌دهی جامعه به سمت اهداف انقلاب اسلامی	۱۳۲، ۳۸۶، ۲۷۲، ۷۸، ۳۶۰	۱۳۲، ۳۸۶، ۲۷۲، ۷۸، ۳۶۰	۶۰۲	۱	۵۸	۰/۳۰

۰/۶۰	۳۴۷، ۱۲۲	۲	۰	۰	۰	انقلابی بودن (انقلابی مثبت)	۲
۰/۳۰	۱۶۵	۱	۰	۰	۰	تلاش جدی و همه‌جانبه برای غلبه‌دادن گفتمان انقلاب در دانشگاه	۳
۰/۳۰	۱۳۸	۱	۰	۰	۰	حفظ خط امام و هویت واقعی نظام اسلامی شامل آرمان‌ها، ارزش‌ها و شعارهای اصلی	۴
۰/۳۰	۳۸۷	۱	۰	۰	۰	شناخت صحیح ریشه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی	۵
۱/۴۹	۱۴۰، ۳۶۲، ۲۲۳ و...	۵	۶۷۰۲، ۶۴، ۳۴۸ و ۳۵۷...			آگاهی و مسئولیت برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور	۶

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

– اثر گذاشتن در محیط و جهت‌دهی جامعه به سمت اهداف انقلاب اسلامی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «اثرگذاری دانشجویی بیش از آنچه که با مشورت‌دهی به مسئولین باشد، با جهت‌دهی به عناصر انسانی در نیروهای تحت تأثیر است. شما در خانواده‌تان می‌توانید اثر بگذارید؛ روی دوست، روی هم‌بازی در ورزش می‌توانید اثر بگذارید؛ اثر به زبان، اثر به منش، اثر به رفتار» (پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳/۱۰/۱۳۸۶).

– انقلابی مثبت بودن

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید محصول دانشگاه‌های ما انقلابی مثبت، انقلابی فعال، انقلابی مسئول، انقلابی متعهد و امیدوار باشد. که من امیدوارم چنین هم باشد. من به محیط دانشگاه‌ها که نگاه می‌کنم – از جمله محیط این دانشگاه عزیز – همین را مشاهده می‌کنم» (مؤسسه فرهنگی حدیث لوح و قلم، ۱۳۹۰: ۳۵۶).

– فعالیت جدی و همه‌جانبه برای غلبه‌دادن گفتمان انقلاب در دانشگاه

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «تشکل‌ها باید نقش فعال داشته باشند و تماشاچی نباشند. تشکل نباید بنشیند، در یک حادثه‌ای که پیشرفتی هست اظهار خوشحالی کند، در یک حادثه‌ای که مثلاً پیشرفتی هست احساس حزن و اندوه نکند؛ نه! باید فعال باشد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۶/۰۳/۱۷).

- حفاظت از خط امام و هویت واقعی نظام اسلامی شامل آرمان‌ها، ارزش‌ها و شعارهای اصلی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «حفظ نظام، یعنی حفظ همه ارزش‌هایی که نظام اسلامی خودش را متعهد به آنها می‌داند؛ مثل عدالت، مثل پیشرفت، مثل معنویت، مثل علم، مثل اخلاق، مثل مردم‌سالاری، مثل قانون‌گرایی، مثل آرمان‌گرایی. آرمان‌گرایی جزو مؤلفه‌های اصلی نظام اسلامی است و نظام اسلامی بدون آرمان‌گرایی یک چیز سطحی و صوری است. خب، حالا دانشجو که زبده و عصاره توانایی‌های یک ملت است. نمی‌تواند خودش را از این مبارزه برکنار بداند؛ باید مبارزه کند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۹۵/۰۴/۱۲).

- شناخت صحیح ریشه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «شما دانشجویان و دانش‌آموزان و جوانان، برای نسل آینده و دوره بعد، پایه‌های اصلی انقلابید. امروز عناصر مؤثرید؛ ولی فردا ستون‌های انقلاب هستید. توجه کنید انقلاب را با ریشه‌ها و مبانی فکری و منطقی‌اش، به درستی بشناسید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۰۸/۱۰).

- داشتن آگاهی و وظیفه برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور

امام خمینی (ره): «فرزندان عزیزم! دیگر این شماست که باید هرچه بیشتر کوشش کنید تا نهال آزادی و استقلال کشور را آبیاری کنید. فردای شما، فردای دشواری است که اگر مجهز به علم و تقوا و شعور انقلاب اسلامی شدید، پیروزی‌تان حتمی است» (احمدی فشارکی، ۱۳۷۶: ۲۶۰).

امام خامنه‌ای (□): «امروز استقلال ملت ما یک نمونه مثل‌زدنی در همه دنیا شده است. ما بایستی این استقلال را در همه چیز از خودمان نشان بدهیم. استقلال یعنی در مقابل حرکت قدرتمندان عالم، حالت انفعال به خود نگیریم. آنچه که منفعت ماست» (مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۶، ۱۳۸۸: ۱۹۸ - ۱۹۹).

جدول ۱۰: وظایف سیاسی (انقلابی‌گری) دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (انقلابی‌گری)	فراوانی	کدها	درصد از فراوانی	کدها	درصد از فراوانی
۱	اثر گذاشتن در محیط و جهت‌دهی جامعه به سمت اهداف انقلاب اسلامی	۴	۳۶۷، ۱۸۵	۴/۸۲	۵۱، ۲۱۴، ۴۲، ۱/۱۹	
۲	انقلابی مثبت بودن	۰	۰	۰	۳۸۴، ۸۵، ۳۲۶	
۳	فعالیت جدی و همه‌جانبه برای غلبه دادن گفتمان انقلاب در دانشگاه	۰	۰	۰	۲۶۰	
۴	حفاظت از خط امام و هویت واقعی نظام اسلامی شامل آرمان‌ها، ارزش‌ها و شعارهای اصلی	۰	۰	۰	۲۲۴، ۵۲	
۵	شناخت صحیح ریشه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی	۰	۰	-	۳۴۹	
۶	داشتن آگاهی و وظیفه برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور	۴	۲۵۱، ۳۶۹، ۷۵	۴/۸۲	۳۲۱، ۲۱۶، ۶۲، ۲/۰۹، ۳۲۷ و ...	

اعتدال در کار سیاسی

با توجه به تحلیل محتوای آثار منتشر شده در زمینه وظایف سیاسی و وظایف استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی می‌توان این وظایف را به شرح زیر طبقه‌بندی کرد:

الف: بررسی وظایف سیاسی استادان از دیدگاه امامین اسلامی

– تقوا و اخلاق سیاسی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «تقوا در شناخت وظیفه و موضع‌گیری‌های لازم هم اثر می‌گذارد. در مفهوم تقوا، هوشیاری، بیداری، توجه و جهت‌های مختلف نهفته است. در اتخاذ مواضع سیاسی نیز همین تقوا لازم است» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۹/۰۹/۱۷؛ مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۴، ۱۳۸۸: ۱۹۱ – ۲۰۲).

– اعتدال در کار سیاسی

امام خامنه‌ای (ره): «البته کار سیاسی در دانشگاه نباید حالت افراط و تفریط داشته باشد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۱۲/۴).

– مصونیت‌بخشی در برابر فرهنگ غربی و اندیشه‌های انحرافی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «یکی از اهداف توطئه‌های استکباری در کشور ما، بلاشک دانشجویان هستند. تشکل‌ها می‌توانند مصونیت‌بخش باشند؛ می‌توانند دانشجویان را از افتادن در گرداب‌های مختلف و منجالب‌های مختلف نجات بدهند و حفظ کنند» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۸۷/۰۹/۲۴).

جدول ۱۱: وظایف سیاسی (اعتدال در کار سیاسی) استادان از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

ردیف	مضمون سازمان‌دهنده (اعتدال سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع کل مؤلفه‌های سیاسی
۱	تقوا و اخلاق سیاسی (ایمان انقلابی)	۲	۷، ۲۱۱	۰/۶۰
۲	اعتدال در کار سیاسی	۶	۷۳، ۲۴۵، ۳۶۳، ۲۰۵ و...	۱/۷۹
۳	مصونیت‌بخشی در برابر فرهنگ غربی و اندیشه‌های انحرافی	۱	۲۰۴	۰/۳۰

ب: بررسی وظایف سیاسی دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

– داشتن اخلاق و تقوای سیاسی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «تقوا؛ تقوا با معنای گسترده‌ی خود در این آیه‌ی شریفه مورد توجه قرار گرفته است؛ هم به معنای عام تقوا است یعنی مراقبت از خود برای عدم انحراف از جاده‌ی مستقیم شریعت اسلامی – که در بسیاری از جاها به کار رفته است – هم به معنای پرهیز و مراقبت از خود در مقابل دشمن، به قرینه‌ی آیات قبل از این آیه که درباره‌ی دشمنان است. مراقب باشید؛ در مقابل دشمنید. انسان در میدان جنگ یک جور زندگی می‌کند؛ در هنگامی که جنگ نیست، جور دیگری زندگی می‌کند. انسان در سنگر یک جور می‌نشیند، یک جور استراحت می‌کند، یک جور می‌خوابد؛ در اتاق راحت داخل خانه‌ی خود یک جور دیگری می‌خوابد و زندگی می‌کند. بدانید در مقابل دشمنید؛ این را همه‌ی ما باید بدانیم. تقوا به این معنا است: مراقبت از خود در مقابله‌ی با دشمن، پرهیز از اعتماد به دشمن – به دشمن اعتماد نکنید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۹/۰۹/۱۷؛ مدیریت پژوهش‌های بنیادین معاونت پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، ج ۴، ۱۳۸۸: ۱۹۱ – ۲۰۲).

– داشتن اعتدال در کار سیاسی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «البته کار سیاسی در دانشگاه نباید حالت افراط و تفریط داشته باشد. بنابراین، کار سیاسی هم که می‌گوییم، یعنی واقعاً قدرت فهم سیاسی و درک سیاسی و تحلیل سیاسی باید در یکایک دانشجویان به وجود آید» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۱۲/۴).

– محفوظ کردن در برابر فرهنگ غربی و اندیشه‌های انحرافی

امام خامنه‌ای (مدظله العالی): «باید شما در دانشگاه مراقب باشید، فضا را فضایی کنید که جوان دانشجو در برابر این توطئه‌های دشمن، مصونیت داشته باشد» (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، ۱۳۷۷/۰۹/۹).

جدول ۱۲: وظایف سیاسی (اعتدال در کار سیاسی) دانشجویان از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

ردیف	مضمون سازمان دهنده (اعتدال سیاسی)	فراوانی	کدها	درصد از جمع سیاسی	مؤلفه‌های
۱	داشتن ایمان انقلابی	۳	۳۳۹، ۲۳۶، ۲۲۱	۰/۹۰	
۲	داشتن اعتدال در کار سیاسی	۱۲	۳۵۵، ۱۵، ۴۱، ۲۱۸ و ...	۳/۵۸	
۳	محفوظ کردن در برابر فرهنگ غربی و اندیشه‌های انحرافی	۲	۲۲۵، ۳۸۵	۰/۶۰	

جدول ۱۳: جدول تلفیق آماری وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه امام خمینی (ره)

سیاسی	ردیف	وظیفه (ایفای نقش سیاسی)	استادان		دانشجویان		جمع کل استادان و دانشجویان	
			فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
ایفای نقش سیاسی	۱	جهاد و کار سیاسی	۸	۸۰	۶	۷۵	۱۴	۷۷/۷۸
	۲	حمایت صریح از جبهه حق و هویت نظام اسلامی	۲	۲۰	۲	۲۵	۴	۲۲/۲۲
فراوانی تجمعی								
دشمن شناسی	۳	بی اثر کردن تبلیغات دشمن	۶	۵۰	۱۰	۱۰۰	۱۸	۱۰۰
	۴	شناخت عمیق دشمن	۳	۲۵	۴	۲۱/۰۵	۷	۲۲/۵۸
	۵	موقعیت‌شناسی و موضع‌گیری درست	۱	۸/۳۳	۲	۱۰/۵۳	۳	۹/۶۸
	۶	نفی نظام سلطه و استکبارستیزی و ایستادگی در برابر دشمن	۲	۱۶/۶۷	۳	۱۵/۷۹	۵	۱۶/۱۳
فراوانی تجمعی								
آگاهی و اندیشه سیاسی	۷	بصیرت‌افزایی و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و بینش سیاسی	۱۲	۱۰۰	۱۹	۱۰۰	۳۱	۱۰۰
			۳	۱۰۰	۶	۱۰۰	۹	۱۰۰

۱۰۰	۹	۱۰۰	۶	۱۰۰	۳	فراوانی تجمعی	
۶۲/۵۰	۱۰	۶۲/۵	۵	۶۲/۵	۵	اتحاد و انسجام در راه حق، تلطیف فضای عمومی و پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت	کار ۸ تشکیلاتی
۳۷/۵	۶	۳۷/۵	۳	۳۷/۵	۳	روح تعاون، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی	و وحدت ۹ سیاسی
۱۰۰	۱۶	۱۰۰	۸	۱۰۰	۸	فراوانی تجمعی	
۱۰۰	۹	۱۰۰	۴	۱۰۰	۵	آگاهی و مسئولیت برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور	انقلابی ۱۰ گری
۱۰۰	۹	۱۰۰	۴	۱۰۰	۵	فراوانی تجمعی	

جدول ۱۴: جدول تلفیق آماری وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

جمع کل استادان و دانشجویان		دانشجویان		استادان		وظایف (آگاهی و اندیشه سیاسی)	ردیف
درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد	درصد فراوانی	درصد		
۷/۰۲	۸	۸	۶	۵/۱۳	۲	ایجاد و مدیریت کرسی‌های آزاد فکری سیاسی و معرفتی	۱ آگاهی و
۵۰/۸۸	۵۸	۴۶/۶۷	۳۵	۵۸/۹۷	۲۳	بصیرت‌افزایی و ارتقای آگاهی، قدرت تحلیل و بینش سیاسی	۲ اندیشه
۰/۸۸	۱	۱/۳۳	۱	۰	۰	عقلانیت صحیح و منطق مستحکم	۳ سیاسی
۴۱/۲۳	۴۷	۴۴	۳۳	۳۵/۹۰	۱۴	آگاهی و تحلیل سیاسی (تحلیل و کار فکری عمیق، روشن‌بینانه و هدفمند)	۴
۱۰۰	۱۱۴	۱۰۰	۷۵	۱۰۰	۳۹	فراوانی تجمعی	
۱۹/۲۳	۵	۱۷/۶۵	۳	۲۲/۲۲	۲	تقوا و اخلاق سیاسی (ایمان انقلابی)	۱ اعتدال در
۶۹/۲۳	۱۸	۷۰/۵۹	۱۲	۶۶/۶۷	۶	اعتدال در کار سیاسی	۲ کار

سیاسی	۳	مصونیت بخشی در برابر فرهنگ غربی و اندیشه‌های انحرافی	۱	۱۱/۱۱	۲	۱۱/۷۶	۳	۱۱/۵۴
فراوانی تجمعی								
انقلابی-گری	۱	اثرگذاری محیطی و جهت‌دهی جامعه به سمت اهداف انقلاب اسلامی	۱	۹/۰۹	۴	۲۳/۵۳	۵	۱۷/۸۶
	۲	انقلابی بودن (انقلابی مثبت)	۲	۱۸/۱۸	۲	۱۱/۷۶	۴	۱۴/۲۹
	۳	تلاش جدی و همه‌جانبه برای غلبه دادن گفتمان انقلاب در دانشگاه	۱	۹/۰۹	۱	۵/۸۸	۲	۷/۱۴
	۴	حفظ خط امام و هویت واقعی نظام اسلامی شامل آرمان‌ها، ارزش‌ها و شعارهای اصلی	۱	۹/۰۹	۲	۱۱/۷۶	۳	۱۰/۷۱
	۵	شناخت صحیح ریشه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی	۱	۹/۰۹	۱	۵/۸۸	۲	۷/۱۴
	۶	آگاهی و مسئولیت برای عزت و استقلال، اقتدار و امنیت کشور	۵	۴۵/۴۵	۷	۴۱/۱۸	۱۲	۴۲/۸۶
فراوانی تجمعی								
ایفای نقش سیاسی	۱	به چالش کشیدن نظام سلطه و تحقق جهاد اکبر	۸	۳۳/۳۳	۶	۲۰/۶۹	۱۴	۲۶/۴۲
	۲	جهاد و کار سیاسی	۹	۳۷/۵	۱۶	۵۵/۱۷	۲۵	۴۷/۱۷
	۳	حمایت صریح از جبهه حق و هویت نظام اسلامی	۱	۴/۱۷	۱	۳/۴۵	۲	۳/۷۷
	۴	کمک به کارآمدی نظام اسلامی با حفظ هویت نظام اسلامی	۲	۸/۳۳	۲	۶۹۰	۴	۷/۵۵
	۵	مشارکت در انتخابات	۲	۸/۳۳	۱	۳/۴۵	۳	۵/۶۶
	۶	امنیت ملی	۰	۰	۱	۳/۴۵	۱	۱/۸۹
	۷	آزادی‌خواهی و ضدیت با استبداد	۲	۸/۳۳	۲	۶۹۰	۴	۷/۵۵
فراوانی تجمعی								
کار تشکیلاتی و وحدت	۱	گزینش دقیق اعضا و همتاپرووری کاری	-	-	۳	۸/۳۳	۳	۶/۶۷
	۲	اتحاد و انسجام در راه حق، تلطیف فضای عمومی و پرهیز از ایجاد اختلاف و کدورت	۷	۷۷/۷۸	۱۴	۳۸/۸۹	۲۱	۴۶/۶۷

۱۱/۱۱	۵	۱۳/۸۹	۵	-	-	همکاری و تعامل سازنده	سیاسی
۲۰/۰	۹	۱۹/۴۴	۷	۲۲/۲۲	۲	روح تعاون، مدارا، تقویت و حفظ وحدت کلمه و یکپارچگی	فصلنامه علمی پژوهش‌های انقلاب اسلامی، دوره ۱۳، شماره ۴
۴/۴۴	۲	۵/۵۶	۲	-	-	جذب و افزایش مخاطبان با روش‌های هنرمندانه، اقتناع فکری، حسن اخلاق، کیفیت کاری و تحمل مخالف	۵
۶/۶۷	۳	۸/۳۳	۳	-	-	تقویت تشکل‌های انقلابی به عنوان هسته‌های علم و معرفت و سیاست	۱
۴/۴۴	۲	۵/۵۶	۲	-	-	ارتقای کارآمدی و استحکام ساخت داخلی نظام اسلامی	۷
۱۰۰	۴۵	۱۰۰	۳۶	۱۰۰	۹		فراوانی تجمعی
۱۷/۵۴	۱۰	۱۷/۰۷	۷	۱۱/۵۴	۳	بی اثر کردن تبلیغات دشمن	دشمن
۳۸/۶۰	۲۲	۴۸/۷۸	۲۰	۴۶/۱۵	۱۲	شناخت عمیق دشمن	شناسی
۱۴/۰۴	۸	۹/۷۶	۴	۱۵/۳۸	۴	موقعیت‌شناسی و موضع‌گیری درست	۲
۸/۷۷	۵	۷/۳۲	۳	۷/۶۹	۲	شناخت دشمن و مناسبات نظام سلطه	۴
۲۱/۰۵	۱۲	۱۷/۰۷	۷	۱۹/۲۳	۵	نفی نظام سلطه و استکبارستیزی و ایستادگی در برابر دشمن	۵
۱۰۰	۵۷	۱۰۰	۴۱	۱۰۰	۲۶		فراوانی تجمعی

نتیجه‌گیری

استادان و دانشجویان مهم‌ترین رکن نظام دانشگاهی هستند و فرآیندهای ارتباطی و فعالیت‌های آنها تاثیر بسزایی در آینده کشور دارد. یکی از مفاهیمی که دانشگاهیان با آن روبرو می‌شوند و در آن تفکر و تأمل می‌کنند سیاست و مسئولیت سیاسی افراد در جامعه است. دیدگاه و نظرات رهبران هر کشوری در این زمینه تعیین کننده و نشان دهنده مسیر راه حاکمیت و نگرش حاکم بر آن و آگاهی از این نگرش امری مهم برای شناخت مسئولیت‌های سیاسی و محل مطالعه و پژوهش دانشگاهیان است. بنابراین در این مقاله بیانات امامین انقلاب اسلامی در ارتباط با وظایف سیاسی استادان و دانشجویان با استفاده از روش تحلیل مضمون بررسی و تحلیل و وظایف به صورت دسته‌بندی شده

تدوین و کدبندی شد. جمع‌بندی تحلیل داده‌ها نشان داد وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی مطابق جدول شماره (۱۵) از منظر امامین انقلاب اسلامی، ایفای «آگاهی و اندیشه سیاسی» با ۳۱/۶۲ درصد؛ «ایفای نقش سیاسی» با ۱۸/۲۵ درصد؛ «کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی» با ۱۶/۲۰ درصد؛ «انقلابی‌گری» با ۱۴/۴۰ درصد؛ «دشمن‌شناسی» با ۱۲/۸۵ درصد؛ «اعتدال در کار سیاسی» با ۶/۶۸ درصد، جزو وظایف سیاسی استادان و دانشجویان می‌باشد.

جدول ۱۵: مقایسه آماری وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

ردیف	وظایف سیاسی	استادان	دانشجویان	فراوانی	درصد
۱	کار تشکیلاتی و وحدت سیاسی	۱۹	۴۴	۶۳	۱۶/۲۰
۲	انقلابی‌گری	۱۶	۴۰	۵۶	۱۴/۴۰
۳	ایفای نقش سیاسی	۳۴	۳۷	۷۱	۱۸/۲۵
۴	دشمن‌شناسی	۳۸	۱۲	۵۰	۱۲/۸۵
۵	اعتدال در کار سیاسی	۹	۱۷	۲۶	۶/۶۸
۶	آگاهی و اندیشه سیاسی	۴۲	۸۱	۱۲۳	۳۱/۶۲
فراوانی تجمعی		۱۵۸	۲۳۱	۳۸۹	۱۰۰

بررسی پژوهش‌های قبلی در ارتباط با وظایف سیاسی استادان و دانشجویان از دیدگاه رهبران جمهوری اسلامی ایران نشان‌دهنده این است پژوهشی مرتبط با این مقاله قبلاً انجام نشده است بنابراین مقایسه‌ای صورت نگرفته است. همانطور که در جدول ۱۵ مشاهده می‌شود از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی، آگاهی و اندیشه سیاسی هم برای استادان و هم برای دانشجویان مهم‌ترین وظیفه سیاسی می‌باشد. سخامهر و صداقتی فرد (۱۳۹۴) در پژوهشی نشان دادند سطح آگاهی سیاسی دانشجویان مورد مطالعه از وضعیت متوسط برخوردار است و در بین خرده مقیاس‌های آگاهی از نهادهای، چهره‌ها، رویدادها و تصمیمات سیاسی، بیشترین آگاهی مربوط به خرده مقیاس نهادهای سیاسی است. ضمناً موثرترین عامل بر آگاهی سیاسی دانشجویان، احزاب بود و بر اساس سایر یافته‌ها، بین دو متغیر آگاهی سیاسی و مشارکت سیاسی دانشجویان ارتباط معنادار و مستقیمی مشاهده

شد. با توجه به این یافته که بر اساس آن کل آگاهی متوسط بوده آگاهی دانشجویان نسبت رویدادها و تصمیمات سیاسی پایین است و احزاب نقش بیشتری در آگاهی بخشی سیاسی به دانشجویان دارند و همچنین با توجه به ماهیت و نحوه عمل احزاب، مشخص است که نیاز به آگاهی و اندیشه سیاسی برای دانشگاهیان بسیار مهم است تا دانشگاه محل بازی‌های سیاسی نشود و مطالعه، تحلیل و نقد سازنده جای آن را بگیرد.

از میان سایر وظایف؛ کار تشکیلاتی و انقلابی‌گری برای دانشجویان و دشمن‌شناسی و ایفای نقش سیاسی برای استادان در اولویت بعدی هستند. در صورتی که این وظایف را در ارتباط با هم بررسی کنیم می‌توان گفت که استادان و دانشجویان ابتدا باید مجهز به آگاهی و اندیشه سیاسی شوند. سپس استادان با تحلیل و تبیین دقیق به دشمن‌شناسی پرداخته و با ایفای نقش سیاسی، فرمان‌هدایت امر سیاسی در دانشگاه را عهده‌دار شوند. بنابراین استادی که این سه دو وظیف اول را درست انجام نداده باشد بهتر است در امور سیاسی وارد نشود. دانشجویان نیز ضمن بالا بردن آگاهی و تفکر در سیاست و امر سیاسی، لازم است تحت راهنمایی استادان اندیشمند، متبحر و صاحب تجربه مفید و سازنده در امور سیاسی به کار تشکیلاتی و انقلابی‌گری در محیط دانشگاه با هدف تحقق وحدت سیاسی همت گمارند. با توجه به اینکه انتظار می‌رود دانشگاهیان در رعایت اعتدال سیاسی نسبت به سایر اقشار جامعه پیشقدم باشند، این وظیفه در عین اهمیت از اولویت و تاکید کمتری در بیانات امامین جمهوری اسلامی ایران برخوردار بوده است و مشخص است که در صورت عمل درست به سایر وظایف سیاسی دارای اولویت، اعتدال سیاسی محقق خواهد شد.

فهرست منابع:

- دژاکام، رضا (۱۳۸۱). نقش دانشجویان در تحولات سیاسی و اجتماعی از دیدگاه امام خمینی (ره) فصلنامه دانشگاه اسلامی، ۶(۱۵)، ۴۷ - ۵۶.
- احمدی فشارکی، حسنعلی (۱۳۷۶). دانشگاه و دانشگاهیان از دیدگاه امام خمینی (ره)، قم: مؤسسه

تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره).

آقاپور، سید مهدی و حسنی، مختار (۱۳۸۸). بررسی رویکرد دانشگاه اسلامی در سیره رهبری امام خمینی(ره). نشریه مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی و ایرانی، (۱)۱، ۴۷ - ۶۸.

آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهش و فناوری دولتی و غیردولتی (مصوبه جلسه ۷۷۶، مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی)، وبگاه وزارت

علوم، تحقیقات و فناوری به نشانی: <https://www.msrt.ir/fa>

آیین‌نامه بسیج دانشجویی، ۱۳۷۹/۱۰/۱۳، وبگاه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به نشانی:

<https://rc.majlis.ir/fa>

آیین‌نامه تشکیل‌های اسلامی دانشگاهیان، ۱۳۷۸/۶/۲۴ به نشانی: <https://rc.majlis.ir/fa>

آیین‌نامه تشکیل بسیج اساتید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهش‌های کشور، ۱۳۸۰/۱۰/۲۵ به

نشانی: <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/100751>

برادران حقیر، مریم و موحدیان، میلاد (۱۴۰۱). تربیت‌یافتگی سیاسی در اندیشه و سیره آیت‌الله

مهدوی کنی. دو فصل‌نامه علمی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام، ۱۰(۱۸)، ۳۹ - ۶۱.

بهشتی، سعید (۱۳۹۹). تأملات فلسفی در تعلیم و تربیت. تهران: الملل.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای به نشانی:

<https://farsi.khamenei.ir/>

جاهد، حسینعلی و خسروی، الناز (۱۳۹۷). شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز دانشجویان

برای موفقیت در زندگی دانشگاهی. نشریه راهبردهای آموزشی در علوم پزشکی، ۱۱(۱)، ۵۰ -

۵۸.

جعفریان یسار، حمید (۱۳۸۶). مبانی، اصول، فلسفه و مکاتب آموزش و پرورش. قم: ظفر.

جوکار، اسماعیل، مولایی، سیده نجمه، اناری‌نژاد، عباس و جوکار، علی (۱۳۹۶). بررسی میزان

اثربخشی نظام آموزش و پرورش در تربیت سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان از دید دانشجویان

دانشگاه فرهنگیان. فصلنامه علمی - تخصصی آموزش پژوهش، ۹(۳)، ۹ - ۲۷.

حاجی حیدری، فرزانه و سلیمانی، سمیرا (۱۳۹۱). آموزش شایستگی‌ها و مهارت‌های کلیدی حین

تحصیل از دیدگاه دانشجویان رشته امداد و نجات و سوانح (مطالعه موردی: مؤسسه علمی -

- کاربرد ی هلال ایران). فصلنامه علمی - پژوهشی امداد و نجات، ۸(۱-۲)، ۶۷ - ۷۸.
- حبیبی، رضا (۱۳۹۴). مبانی تعلیم و تربیت از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی. نشریه حکمت سرا، ۷(۳)، ۶۷ - ۹۷.
- حسن‌زاده طبری آملی، حسن (۱۳۳۸). در گلستان اندیشه‌های تربیتی استاد آیت‌الله حسن‌زاده آملی و تربیت اسلامی. نشریه تربیت، ۱۰(۴)، ۱۰ - ۱۵.
- حمیدی، سمیه و مزدخواه، احسان (۱۴۰۱). تربیت سیاسی در سیره امام رضا(ع). الگویی برای بصیرت‌افزایی. فصلنامه علمی فرهنگی رضوی. ۱۰(۲)، ۱۰۵ - ۱۳۷.
- دبیری، سولماز و پدیدار، اعظم (۱۴۰۰). اصول و مبانی تربیت سیاسی از منظر قرآن کریم. دو فصل نامه علمی تربیت پاسدار انقلاب اسلامی دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین(ع)، ۱۰(۲۱)، ۱ - ۲۳.
- درخشان، اکبر، دارابی، محمدرضا، سعیدی، معصومه و کیانی، محمدعلی (۱۳۹۲). بررسی نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی مشهد در مورد معیارهای یک استاد خوب. فصل نامه اخلاق پزشکی، ۷(۲۶)، ۱۵۹ - ۱۸۲.
- دیناروند، حسن (۱۳۹۲). مکاتب فلسفی و نظریه‌های تربیتی. تهران: دانش پرور.
- رضایی، محمد و کیا، حامد (۱۳۹۵). مجله جامعه شناسی ایران، ۱۷(۴)، ۲۵ - ۵۰.
- رهبری، مهدی (۱۳۹۰). پراگماتیسم و سیاست: مروری بر تأثیرات رویکرد پراگماتیستی در حوزه ی سیاسی. فصلنامه سیاست، ۴۱(۲)، ۱۲۵ - ۱۴۲.
- سرمدی، محمدرضا، میردامادی، سیدمحمد و شیروانی، خجسته (۱۳۹۲). نقش معلم در زمینه‌سازی ظهور و تحقق جامعه مهدوی. نشریه پژوهش‌های مهدوی، ۲(۷)، ۵۱ - ۷۵.
- سعادت‌مند، رسول (۱۳۸۹). رسالت فرهنگیان و دانشگاهیان. قم: تسنیم.
- سند دانشگاه اسلامی، ۱۳۹۲/۴/۲۵، وبگاه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به نشانی: <https://rc.majlis.ir/fa>
- سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه در حوزه آموزش عالی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۰۹ مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، وبگاه وزارت علوم و فناوری به نشانی: <https://www.msrt.ir/fa>
- شاه علی، احمدرضا، اسدی، مهدی و کدخدازاده، محمدامین (۱۴۰۰). شناسایی عوامل مؤثر بر تربیت

سیاسی دانشجویان: مطالعه موردی دانشگاه‌های فنی و مهندسی شهر تهران. فصلنامه فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۱۱(۳۹)، ۲۵۹ - ۲۹۴.

شیخ‌زاده، محمد (۱۳۹۴). سبک رهبری خدمت‌گزار الگویی متعالی برای فرماندهان و مدیران. تهران: مرکز امامت - مرکز باقرالعلوم (ع).

صفامهر، مینا و صداقتی، مجتبی (۱۳۹۴). سنجش آگاهی سیاسی دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن با تاکید بر مشارکت سیاسی. کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، روانشناسی و علوم اجتماعی، مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما.

عابدینی، روح‌الله، بهشتی، سعید و رشیدی، شیرین (۱۳۹۹). تربیت سیاسی از منظر قرآن کریم با رویکرد تدبیر سوره‌ای. دو فصلنامه علمی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام دانشگاه امام صادق. پردیس خواهران، ۸(۱۴)، ۲۲۳ - ۲۴۲.

علوی، حمیدرضا (۱۳۸۶). نکات اساسی در فلسفه تعلیم و تربیت و مکاتب فلسفی - تربیتی. کرمان: دانشگاه شهید باهنر کرمان.

فتحعلی، محمود، مصباح، حسن و یوسفیان، حسن (۱۴۰۰). فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. تهران: مدرسی.

گلی‌زواره قمشه‌ای، غلامرضا (۱۳۸۶). روش آموزشی و تربیتی علامه حسن‌زاده‌آملی. نشریه پاسدار اسلام، ۳۱۰(۱۴ - ۱۸).

گوتگ، جرالد (۱۳۹۹). مکاتب فلسفی و آراء تربیتی، ترجمه محمد جعفر پاک‌سرشت. تهران: سمت.

محققر، احمد (۱۳۸۵). نقش دانشگاه در تحولات سیاسی جمهوری اسلامی ایران. استاد راهنما؛ همایون الهی، مشاوران: محسن خلیجی و ابراهیم متقی. دانشگاه تهران: دانشکده حقوق و علوم سیاسی.

منشور مطالبات مقام معظم رهبری از دانشگاه و دانشگاهیان، مدیریت پژوهش بنیادین، معاونت پژوهشی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها (۱۳۸۸). سایه‌سار ولایت؛ ناظر علی دژاکام (۷جلد). قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف.

منصورنژاد، محمد (۱۳۸۵). درآمدی بر تربیت سیاسی در سیره معصومین(ع). ۳(۲)، ۱۱۱-۱۵۴.

میرزاحمدی، محمدحسن، علین، حمید و حسنی، غفور (۱۳۸۷). مقایسه اهداف تعلیم و تربیت از دیدگاه ایده‌آلیسم و پراگماتیسم. دو ماهنامه علمی - پژوهشی دانشور رفتار، ۱۵(۳۰)، ۴۵ - ۵۲.

نظام‌نامه اخلاق آموزشی، بهمن ۱۳۹۹، وبگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به نشانی:
<https://rc.majlis.ir/fa>

هوشمندمطهر، پارسا (۱۴۰۰). تربیت سیاسی در قرآن با تأکید بر اصل حق‌محوری. فصل‌نامه علمی تحقیقات کاربردی در حوزه قرآن و حدیث، ۱(۱)، ۹۰ - ۱۱۹.

هیوودهرست، پل و استنلی پیترز، ریچارد، ترجمه فرهاد کریمی (۱۳۸۹). منطق تربیت: تحلیل مفهوم تربیت از نگاه فلسفه تحلیلی. تهران: علمی و فرهنگی.

University of Amsterdam website at: <https://www.uva.nl>

University of Cambridge website at: <https://www.cam.ac.uk>

University of Singapore website at: <https://www.nus.edu.sg>

University of Waterloo website at: <https://uwaterloo.com>